

Tallinna POLÜTEHNIK

Tallinna Polütehnilise Instituudi parteibüroo, direksiooni, ELKNO komitee ja ametiühingukomitee häälekanaja

Nr. 15 (198) Neljapäeval, 25. oktoobril 1956. a. VIII aastakäik

Töötagem hästi

Pole maailmas teist sellist riiki kus õpiks kõrgemates koolides nii palju noori kui Nõukogudemaal. Meie noortele on avatud kõik teed kõrgema hariduse saamiseks. On vaja ainult õigesti valida eriala ja asuda siis püüdlikult, kogu energiaga selle omandamisele.

Et omandada valitud eriala, on vähe sellest kui ainult õpitakse hästi tundma vastavaid õppeidistsipliine. Spetsialistile-insenerile on vaja rohkemat, on vaja saada mitte endassesüvenenud suurte teadmistega varustatud kabinetitöötajaks, vaid teadlikuks, oma eriala teoreetiliselt hästi tundvaks praktikuks. Sellele nõudele juhvad tõsist tähelepanu ka Nõukogude valitsuse ja kommunistliku partei viimased kõrgema haridusega spetsialistide ettevalmistamise kohta käivad otsused.

Et kasutada maksimaalselt neid suuri soodustusi ja võimalusi, millised Nõukogude riik on loonud meie üliõpilaskonnale, on vaja hästi töötada. See tähendab — on vaja kogu kõrgemas koolis üliõpilasele viibitav aeg kasutada selleks, et omandada võimalikult rohkem, võimalikult põhjalikult, võimalikult hästi.

Veel paljude meie üliõpilaste seas valitseb arvamine, et osavõtt ühiskondlikust tööst on lihtsalt ülearuseks koormuseks. Ammugi on aeg kõrvale heita see põhjalikult ekslik vaade. Aktiivse osavõttuga kõrgema õppeasutuse ühiskondlike organisatsioonide tööst omandame just selle, mis paljudele noortele spetsialistidele, kes suundudes oma kohtadele tootmises pole omanud ühiskondliku töö kogemusi, on valmistanud tõsiseid raskusi — see on organiseerimisoskuse, oskuse töötada kollektiivis ja kollektiiviga.

Muidugi on ühiskondlike kohustuste jaotamise osas tehtud ka lubamatuid vigu. Ühiskondlike organisatsioonide juhtivad organid on läinud teinekord kergema vastupanu teed ja andnud mitmeid üheaegseid või järjestikulisi kohustusi üksikutele, aktiivsematele seltsimeestele, kellele võib olla kindel, et nad täidavad saadud ülesande vastavalt nõuetele. Sellisest meetodist tuleb aga otsustavalt vabaneda. Kõrgemalt õppeasutusest nõutakse mitte üksikuid silmapaistvate võimetega spetsialiste-organisaatoreid, vaid kogu ettevalmistatav kaader peab olema kõrgesti kvalifitseeritud. Seepärast tuleb samuti, nagu õppeülesandeid anda ka igapäevastele vastav ja huvitav tegevus ühiskondlikul alal ning suunata ja nõuda selle täitmist. Põhjendus, et ühiskondliku kohustuse täitmine segab õppetööd, tuleb kummutada. Kogemused on näidanud, et just ühiskondliku töö sidumine õppetööga mõjutab ka viimast positiivselt. Vastupidiste tulemuste puhul ei tule aga põhjusi otsida mitte ühiskondliku tööga seostatud asjaoludest, vaid üliõpilase aja-kasutuse ja töösuhetumise juurest.

Teine tähtis faktor peale ühiskondliku tegevuse otsese õppetöö kõrval on osavõtt teaduslikust uurimistööst üliõpilaste teadusliku ühingu sektsioonides. Selleski osas esineb eksiarvamusi. Mitmed üliõpilased, enamuses küll ÜTÜ tööst kõrvalseisjad, ei oska õigesti aru saada kõrgema õppeasutuse ÜTÜ uurimistööde põhieesmärgist. Esineb arvamus, et teaduslikke töid tehakse ainult sellepärast, et nendega esineda ÜTÜ teaduslikel konverentsidel või esitada premeerimiseks teaduslike tööde ülevaatusel. ÜTÜ tööst osavõtu peamiseks eesmärgiks on aga uurimistöö ise, s. o. harjumine süvenema huvitavatesse probleemidesse teaduse põhjalikkusega. Nii siis ei tohi teaduslik töö sisendada üliõpilastesse mitte kerglaslikku auhannust ega jooksmist preemiade järele, vaid tõsist, teaduslikku suhtumist antud küsimuse lahendamisse.

Vaadeldes ühiskondlikust ja teaduslikust tööst osavõtjaid meie instituudis näeme paljusid seltsimehi, kes on eduka õppetöö kõrval ka aktiivsed ühiskondlikus või teaduslikus tegevuses.

Veel rohkem esineb aga siiski neid, kes pole silani leidnud endale vastavat kohta neis lõikudes.

Sellega ei tohi aga edaspidi enam leppida. Meie kõigi kohuseks on mitte ainult hästi õppida, vaid ka saavutada edu teistel aladel — lühidalt hästi töötada.

Õpperühma O-71 üliõpilased, kes viibisid möödunud suvel tööstuspraktikas Donetsi basseinis tutvusid läbisõidul meie maa pealinna vaatamisväärsustega.

Pildil grupp tulevase mäeinseneri Moskvas Lenini mägedel.

Esimese kursuse üliõpilastele

Noortele sisseastujatele kujuneb esimene õppeaasta kahtlemata kõige raskemaks ja vastutusrikkamaks perioodiks instituudis. Senised kogemused on näidanud, et need üliõpilased, kes edukalt on suutnud läbi teha eksamisesisioonid esimesel, suudavad edukalt jätkata õpinguid ka vanematel kursustel.

Õppetöö kõrgemas koolis erineb märgatavalt õppetööst keskkoolis. Opetamine toimub siin põhiliselt loengute ja praktiliste tööde kaudu, kus läbivõetud materjali peab üliõpilane iseisvalt läbi töötama õpikute ja loengukonspetside abil. Siin puudub pidev kontroll õppetööks ettevalmistamise üle, mis jätab üliõpilastele suurema iseseisvuse ja vabaduse oma aja otstarbekaks kasutamiseks. Omandatud teadmiste kontroll ja hindamine toimub semestri lõpul arvestuste ja eksamite kaudu.

Mis on siis aluseks sellele, et üliõpilane edukalt suudaks läbida eksamisesisiooni? Vastus on siin lühike — eeskujulik õpeidistsipliin ja pidev süstemaatiline iseseisev töö. Järjekindel osavõtt kõigist õppetöö vormidest — loengutest, harjutustest, seminaridest, laboratoorsetest tööddest — loob eelduse kõikide õppeainete täielikuks omandami-

seks. Iga puudunud tund jätab lünga, mida hiljem on raske täita. Loengu konspetsi mahakirjutamine kaasüliõpilastelt suudab ainult osaliselt asendada oma konspetti.

Noortel esimese kursuse üliõpilastel on sageli raskusi loengute konspetteerimisel. Ei toimi õigesti need, kes püüavad üles kirjutada lektori igat lauset. Eksivad ka need, kes loodavad oma mälu ja kelle loengu konspetti koosneb ainult üksikutest lakoonilistest lausetest. Õigesti konspetteerimiseks on vaja tähelepanelikult jälgida lektori ettekannet, aru saada selle sisust ja alles siis lühikeste ja selgete lausetega üles märkida põhimine. On väga oluline, et joonised ja skeemid joonistataks korralikult ruumi säästmata ja varustataks vajalike märgetega. Selge joonis annab sageli rohkem kui leheküljel selgitavat teksti. Konspetteeritud materjal tuleb kodus järjekindlalt läbi töötada, kasutades selle täielikumaks omandamiseks vastavat õpikut. Jätta loeng konspetteerimata ja loota ainult õpikule on vääri, sest sageli on õpikud liiga suuremahulised ja laialivalguvad, kust vajaliku materjali omandamine tekitab üliõpilasele tõsiseid raskusi. Juhul,

kui läbivõetus mõned küsimused jäävad arusaamatuks, tuleb paluda abi õppejõududelt konsultatsioonide näol. Läbivõetud materjali täielik omandamine teeb kergestimõistetavaks ja hästi konspetteeritavaks järgneva loengumaterjali.

Kõik kodused ülesanded ja praktilised tööd tuleb teostada tähtaegselt, lükkamata neid edasi lootuses, et aega semestri lõpuni veel on. Õppetöö graafikud on koostatud selliselt, et õppetöö koormus langeb ühtlaselt kogu semestri. Võlgu jäänud ülesannete likvideerimine semestri lõpul on väga raske.

Uutel üliõpilastel tuleb aru saada neist erinevustest õppetöö vormide vahel ja kiiresti omandada uus õppimisviis. Tähelepanelikult ja vastutõttikult omandada õppejõudude poolt pakutavaid teadmisi ja töökogemusi, armastus ja huvi oma valitud eriala vastu, põhjalik aine mõistmine, tugev kollektiivsus ja nõrgemate üliõpilaste abistamine, distsiplineerimata ja hoolitute üliõpilaste terav kriitiseerimine — need peavad olema igale nõukogude üliõpilasele iseloomustavateks joonteks.

Dotsent K. KASK

Meenutades kevadet

Ilus on sügis lehekulla ja saagirikkusega. Ilus on kevad lillelõhna ja päeva pikkusega, — meenu tagem ka teda. Temaga seoses selles lühiteoses veel milleski on kõnelda. Kas mäletate isetegevuse olümpiaadi? Muidugi, seal tuttavaks saadi mõnegi interpreedi ja tubli kollektiiviga. Üritust korraldajaks peeti, ja kindlasti ei viivita järgneva komitee käia sama teed. Aga kas mäletate sündmust sedalaadi, et lubatud diplomid ja auhinna järgi võis minna? Instituudi kroonika vaikib sest.

Ma vabandan, et kõnelesin sündmustest, mis juba kaua on «ex est». Kuid võlg on võõra oma — komiteele ma seda tahtsin tuletada meelde.

ROOTOR

Uutele saavutustele spordis

Spordisõpradel on veel selgelt meele pingelised võistlused NSV Liidu rahvaste spartakiadil Moskvas. Nendest võistlustest võttis osa ka üle 30 TPI üliõpilase, kes esinesid ENSV koondvõistkonnas mitmesugustel spordialadel. Ees seisavad aga uued võistlused — NSV Liidu üliõpilaste spartakiad 1957. aastal. Selleks tuleb hakata aegsasti ette valmistama. Eriti suur vastutus lasub instituudi korvpallureil, et kaitsa 1955. aastal võidetud rändkarikat. Meie võrkpalli meeskond jäi nendel võistlustel II kohale, kuid on olemas eeldusi saavutada nüüd veelgi paremat. Ka instituudi kergejõustiklased, võimlejad ja ujumised peavad parandama oma positsiooni.

Uus üliõpilaste vastuvõtt tõi meie instituuti ka terve rea noori, arenemisvõimelisi sportlasi. Mainigem siinjuures vabariigi koondvõistkonna liikmeid, nagu võimlejad L. Tammejõe ja U. Vellemaa, tennisistid J. Parmas ja M. Tõruke, suusatajad M. Vahkna ja P. Näks, võrkpallur T. Aava, samuti vabariigi noorte koondvõistkonna kergejõustiklased: J. Kabin, V. Tarem, H. Kenapea, S. Isakanno, A. Väinaste jt. Ehitusteaduskonnas alustab õpinguid ka värske NSVL noortetšempion korvpallis M. Levo. Instituudi treeneritel tuleb jätkata nende spordimeisterlikuse tahtmist.

H. ERM,

TPI kehalise kasvatus- ja spordikateedri juhataja

AUSTATI VANU TÖOVETERANE

Kuu esimesel poolel toimus instituudi VII auditooriumis pidulik koosolek vanade tööveteranide austamiseks, kes peale pikaajalist kohusetruud tööd asusid vanaduspuhkusele.

Koosoleku avas TPI ametiühingu komitee aseesimees sm. Laurits, kes peale lühikest tervituskõnet andis sõna TPI direktorile sm. Schmidtile. Kõneleja tõi kujukaid näiteid Nõukogude valitsuse ja kommunistliku partei väsimatust hoolitsusest-meie rahva heaolu pideva tõusu eest. Samuti peatus ta lähemalt iga üksiku vanaduspuhkusele asuva seltsimehe elukäigul, tuletades soojade sõnadega meelde seda abi, mida neist igaüks oma tööpostil ausalt töötades on osutanud meie instituudile kõrgema haridusega spetsialistide ettevalmistamisel.

«Meie kollektiiv ei unusta kunagi teid ja teie poolt tehtud tööd. Tänu teie tuletatud meelde. Ärge unustage ka teie oma senist kollektiivi, vaid külastage meid sagedasti!» ütles sm. Schmidt oma kõnet lõpetades.

Järgnevalt anti vanadele tööveteranidele üle aukirjad ja mälestusesemed.

Edasi palus sõna 8 aastat meie instituudis oskustöölisena töötanud, 1. oktoobrist k. a. pensioni-

le siirdunud sm. Kaarel Lõoke, kes ütles:

«Vaadates kodanlikul ajal vastu oma vanadusele tundsin tõsist muret, kuna pensioni väljavaheteid juhuslikel töödel oleku tagajärjel mul polnud. Nüüd aga, kus nõukogude kord on kindlustanud mulle muretut vanaduspäevad, asun rahuliku südamega puhkusele.»

«Olen südamest tänulik nõukogude võimule ja kogu meie rahvale selle suure hoolitsuse eest, mille osaliseks oleme saanud meie, vanad. Olen õnnelik, et mul pole vaja muret tunda oma tuleviku eest ka nüüd, mil jõud töötamiseks hakkab raugema», lausus oma sõnavõttu kaugaege instituudi käskjal Hilda Broks.

Oma palavat tänu Nõukogude valitsusele ja kommunistlikule parteile muretute vanaduspäevade eest avaldasid veel vanaduspuhkusele asujad sm-d Uus ja Saarnak.

Koosoleku lõpul esines lühikesse ettekandega veel Tallinna linna sotsiaalkindlustuse osakonna esindaja sm. Laidre, kes vastas ka koosolekust osavõtjate küsimustele uue pensioniseaduse kohta.

V. SELLISTE

Tallinna Polütehnilise Instituudi direktori KÄSKKIRI nr. 1546/k

Nõukogude valitsus ja kommunistlik partei hoolitsevad väsimatult meie rahva heaolu pideva tõusu eest. Selle järjekordest kujukaks tõendiks on hiljuti kehtima hakanud uus pensionimäärus, mille alusel saadab ka Tallinna Polütehnilise Instituudi kollektiiv mitmeid oma liikmeid vanaduspuhkusele.

Avaldan Teile kallid seltsimehed-pensionärid tänu laimatut ja kohusetruu tööd eest paljude aastate vältel ja parimad soovid edaspidiseks eluks.

§ 1.

Anda välja aukirjad järgmistele seltsimeestele:

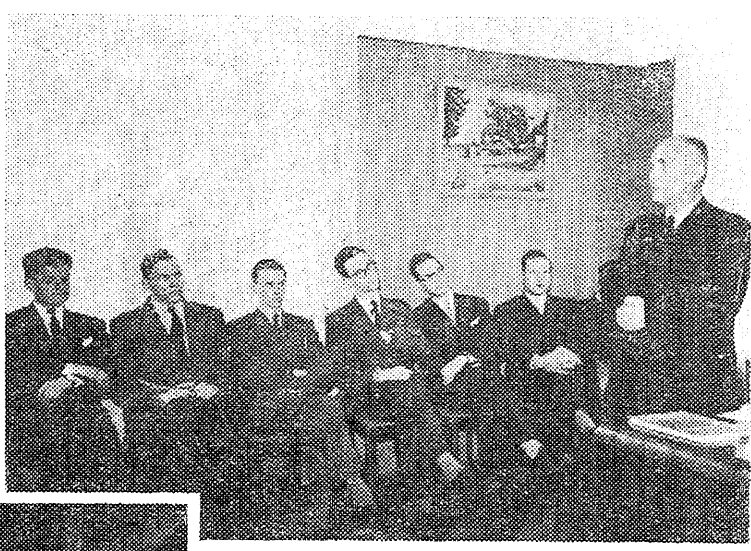
1. Saarnak, Elvine — töötanud instituudis tehnilistel tööd uurimisektoris alates 1. veebruarist 1941 kuni pensionile minekuni 1. oktoobrini 1956. a.
2. Broks, Hilda — töötab instituudis käskjalana alates 22. juunist 1948. a. kuni käesoleva ajani.
3. Paveel, Ida — töötanud instituudis valvurina 1. oktoobrist 1955. a. kuni pensionile minekuni 1. oktoobrini 1956. a.
4. Lott, Julius — töötab instituudis tiserlina alates 1. oktoobrist 1942. a. kuni käesoleva ajani.
5. Lõoke, Kaarel — töötanud instituudis oskustöölisena alates 1. oktoobrist 1948. a. kuni pensionile minekuni 1. oktoobrini 1956. a.
6. Kriis, Bernhard — töötanud instituudis van. laborandina alates 7. oktoobrist 1944 kuni pensionile minekuni 15. oktoobrini 1956. a.
7. Paju, Johannes — töötab instituudis alates 1. oktoobrist 1936. a. laborandina ja 27. septembrist 1944. a. van. laborandina kuni käesoleva ajani.
8. Uus, Alfred — töötanud instituudis van. laborandina alates 15. oktoobrist 1951. a. kuni pensionile minekuni 15. oktoobrini 1956. a.

§ 2.

Anda välja nimetatud seltsimeestele alalised load pääsemiseks instituuti.

L. SCHMIDT,
TPI direktor

Soome üliõpilaste külaskäigult Eestisse

Käesoleval kuul Eesti NSV-s külaskäigul viibinud soome üliõpilaste delegatsioon käis tutvumas ka meie instituudi töö ja eluga.

Soome üliõpilased kuulavad suure huviga TPI direktori sm. L. Schmidt'i tutvustavat sõnavõttu meie instituudi kohta.

Hiljem kuulavad delegatsiooni liikmed prof. Altma füüsikaloengut, tutvuvad vesiehituse- ja tugevusõpetuse laboratooriumidega, vaatavad võimalat ja käisid keemiahooones.

Juuresoleval fotomontaažil näeme momente soome üliõpilaste delegatsiooni viibimisest Tallinnas (alates vasakult, ülvalt):

TPI ÜTO Nõukogu sekretär Milvi Haldna andis soome üliõpilaste delegatsiooni juhile, Soome Noorsooliidu esimehele Lauri Kärävälle mälestusesemena üle meie instituudi tegevust käsitava albumi.

Tähelepanelikult kuulavad külalised TPI direktori sm. L. Schmidt'i vestlust Tallinna Polütehnilise Instituudi kollektiivi elust ja tööst.

Tutvuti ka Tallinna vanalinna.

Harry Lindeberg jättis endast mälestuse külalisraamatusse.

Väga liigutatud olid külalised TPI Naiskoori südamlükust tervituslaulust, millega neid vastu võeti saabumisel Tallinna Pedagoogilise Instituudi ruumes toimunud kohtumisõhtule.

Lauri Kärävä tänas soojade sõnadega eesti üliõpilasi soome üliõpilaste delegatsiooni liikmete osutatud vennaliku suhtumise eest. ANTON MUTI fotomontaaž.

UUENDUSI TEADUSLIKU KAADRI ETTEVALMISTAMISES

Viimasel ajal on meie maal tehtud suuri edusamme teadusliku kaadri ettevalmistamises. Teaduslike töötajate arv on 1940. aastaga võrreldes praegu üle kahe korra suurem. NSV Liidus on nüüd 10 000 doktorit ja üle 77 000 teaduste kandidaadi. Kuid kommunistliku ülesehitustöö ülesanded ja teaduse kasvav tähtsus nõuavad teaduslike töötajate veelgi laialdasemat ettevalmistamist ja nende kvalifikatsiooni tõstmist.

Jutuajamisel TASS-i korrespondendiga märkis NSV Liidu kõrgema hariduse ministri asetäitja V. Stoletov, et teadusliku kaadri ettevalmistamise senine olukord ei rahuldanud küllaldaselt tehnilise progressi ja teaduse edasiarendamise nõudeid. Vähe arvestati juhtivate rahvamajandusharude vajadusi spetsialistide järele, ebapiisavalt valmistati neid ette füüsika, matemaatika, aerodünaamika, raadiotehnika jm. aladel. Pahatihti ei olnud küllalt nõudlikud väitekirjade kvaliteedi suhtes, teaduslike kraade olemist vahel tööde eest, millel ei olnud suurt teoreetilist ja praktilist tähtsust. Sageli olid aspirandid halvasti ettevalmistatud iseseisvaks uurimistööks, vahel aga jäid nad oma kvalifikatsiooni poolest maha spetsialistidest, kes ei oma teaduslikku kraadi.

Hiljuti võeti vastu eriotus olemasolevate puuduste kõrvaldamiseks. Nüüdsest peale hakatakse aspirantuuri vastu võtma konkursi põhjal neid, kes on juba praktiliselt tegelnud valitud erialal vähemalt kaks aastat. Kohe pärast kõrgema õppeasutuse lõpetamist võidakse ainult erandjuhtumel aspirante vastu võtta, peamiselt teoreetiliste distsipliinide osas. Kolme aasta vältel peab aspirant omandama valitud eriala, sooritama eksami kandidaadi-minimumi ulatuses ja koostama teadusliku töö, mida seejärel arutatakse instituudi nõukogu või teaduslikul konverentsil. Seni ajani oli aspirant kohustatud selle aja jooksul koostama kandidaadi-väitekirja ja seda kaitsma. Nüüd võidakse teaduslikku tööd, kui see sisaldab uusi järeldusi ja soovitusi, esitada kandidaadi-väitekirjana. Ülejäänud juhtudel võib aspirant jätkata

väitekirja koostamist hiljem, oma praktilise tegevuse ajal. Tunduvalt vähendatakse nende teaduslike asutuste ja kõrgemate õppeasutuste arvu, kellel on õigus väitekirju vastu võtta. See õigus antakse üksnes nendele õppeasutustele ja teaduslikele asutustele, kellel on võimalik garanteerida teaduslikku kraadi taotlejate tööde kvalifitseeritud läbiarutamist. Kõrgem atestatatsioonikomisjon hakkab nüüd mitte üksnes kinnitama doktori-väitekirju, vaid kontrolli korras läbi vaatama ka eranditult kõiki kandidaadi-väitekirju.

Doktori-väitekirja peab olema teadlase suure loova töö tulemus, sisaldama tähtsaid teoreetilisi üldistusi ja lahendusi uutele probleemidele, mis kujutavad endast tõhusat panust teadusse ja praktikasse. Seepärast otsustati kaotada seni ajani kehtinud süsteem, kus väitekirju koostati nõndanimetatud doktorantuuris, kuna see ei vasta teadusliku kaadri ettevalmistamise kaasaegsetele nõuetele. Teaduslike töötajate kvalifikatsiooni tõstmise ja doktori-väitekirjade koostamine peab toimuma rööbiti nende töötajate aktiivse osavõtuga teaduslikust uurimistööst kõrgemas õppeasutuses, teaduslikus asutuses ja tööstustegevuse alal. Isikud, kes edukalt kooskõlastavad tootmistevõime teadusliku tööga, võivad saada kuni kuuekuulist loominguulist puhkust doktori-väitekirjade koostamise lõpetamiseks.

On tarvis võimalikult ulatuslikult ja igakülgselt läbi arutada uued teaduslikud tööd. Väitekirja avalikust kaitsmisest tuleb kutsuda osa võtma teiste asutuste ja ettevõtete töötajad, väitekirju tuleb sagedamini esitada tootmisalal töötajatele nendelt hinnangu saamiseks. Kandidaadi- ja doktori-väitekirju tuleb enne kaitsmist avaldada ajakirjanduses monograafiade või üksikute artiklite näol. Peale selle tuleb avaldada väitekirjade autoreferate.

Lõpuks rõhutas NSV Liidu kõrgema hariduse ministri asetäitja V. Stoletov, et nende abinõude kiire ja õige teostamine on eriti vajalik seoses teaduse kasvava mõjuga rahvamajanduse ja kultuuri arengule. (TASS).

Kolmandal ekskursioonipäeval tutvusime Stockholmi vanalinna, mis on pärit 13—17. sajandist. Külastasime arhitektuuriliselt suurepäraselt Rootsi kuningalossi ja kuningate matusepaika Riddarholmsi kirikus, kuhu on maetud Gustav V, Karl XII, Gustav Adolf ja teised.

Õhtul viibisime China varietees. Programm oli üsna huvitav — eriti suure menu osaliseks said osav mustkunstnik ja kõhuraakija.

Üheks huvitavamaks kujunes väljasõit autobussiga ajaloolise Upsalasse ja Sigtunasse. Upsala katedraal jätab võimsa mulje, tema kõrguseks ja pikkuseks on võrdseks 119 m. Katedraal ehitati esimest korda XIII sajandil, on aga hiljem korduvalt maha põlenud ja uuesti ehitatud. Upsala ülikool kuulub vanimate hulka (asutatud 1477. a.). Ülikooli ukse kohal torkas silma rootsikeelne lause «tänka fritt är stort, men tänka rätt är större». Küsisime oma ekskursioonijuhilt, filoloogiateaduskonna I kursuse üliõpilaselt Ingrid Kihlgrenilt selle lause tähendust. Tõlge kõlas: öelda vabalt on suur, öelda õigust on suurem. Ekskursioonijuh ja mõned kohalviibivad üliõpilased andsid meile lahkelt selgust rootsi haridussüsteemi ja Upsala ülikooli kohta.

Rootsis on kehtestatud 8-aastane kohustuslik kool. Ülikooli astumiseks on vaja õppida 12 aas-

12 päeva Rootsis

(Algus „Tallinna Polütehnik“ nr. 13)

HEINO ARUKÜLA,
TPI Komsomollikomitee sekretäri
asetäitja

Seejuures ülikooli sisseastumiseksamid sooritatakse gümnaasiumide juures. Ülikoolis õppimine on aga seotud suurte kuludega, nii tuleb arvestada õppekuludeks 500—600 krooni kuus, keskmine tööliste palk on sellest ainult veidi suurem 600—800 krooni. Stipendiumi (tasuta söök ja korter) saab 10% üliõpilastest, ülejäänud vaesematest perekondadest üliõpilased kasutavad üliõpilaslenu (kuni 3000 krooni semestris), mis aga hiljem tööle asudes tuleb aastate jooksul tasuda. Paljud üliõpilased töötavad õppimise kõrval, et oma majanduslikku olukorda parandada.

Upsala ülikoolis on suurimaks teaduskonnaks filosoofiateaduskond, kuhu kuuluvad meie mõistete järgi nii ajaloo-, keele- kui ka loodusteaduskond. Kõige suurem on tung arstiteaduskonda, kus õppeaeg on 9 aastat, ülejäänud teaduskondades kestab õppimine 3—5 aastat. Üliõpilasteorganisatsioonid on moodustatud maakondade järgi, neil on oma stipendiumid ja traditsioonid, samuti organiseerivad nad pidusid, suvelaagreid ja ekskursioone.

Upsala ülikoolis õpib ja töötab ka eestlasi.

Kuna ülikoolis meie külastusajal oli suvevaheaeg, siis nägime üliõpilasi Upsalasse vähe, suurem osa neist oli laiali sõitnud

kodupaikadesse, laagritesse, matkadele ja ekskursioonidele. Viimaste soodustamiseks on sõidupiletite hinnad nii Rootsis kui ka teistes Skandinaaviamaades üliõpilastele 50% võrra alandatud.

«Carolina Rediviva» raamatukogus näidati meile kuulsat hõbepiiblit gootide ajast, mille üks rootsi sõdur 1630. aastal Prahast varastas. Piibli tekst on kirjutatud pergamentile hõbedaga ja kulaga. Samas oli välja pandud ka vanimad Rootsis trükitud raamatud aastatest 1483—84.

Vanas Upsalasse, vikingite kunagises pealinnas, kerkivad teavapoole 3 ligi 15 m kõrgust kalmuküngast kuhu maeti üksteise peale vanu väejuhte. Veidi eemal asus allikas, kus ohverdati. Kavaldad kirikumehed panid aga ohverduskoha alla tammepuust kasti ning hiljem omandasid annid.

Sigtuna oli muistse Svea (üks 3-st Rootsi osast) pealinn ja hävitatati 1187 aastal, aga kelle poolt on praegugi veel lõplikult selgitamata. Kirjalike allikate järgi kahtlustatakse eestlasi või kuralasi, aga Sigtunast röövitud kivivärvad leiti hoopis Novgorodist. Praegu on Sigtuna väelinn 20 000 elanikuga. Külastasime omal algatusel ka Sigtunas asuvat diplomaatide laste pensionaati, mis oma päevavalguslampide, puhaste klasside, lakiga kaetud põrandate ja suurt ujumishasseini sisaldava spordihalliga jättis suurepärase mulje. Kool asub looduslikult kaunis kohas järve ääres. Kahju ainult, et sellises suurepärasel koolis saavad õppida ainult jõukate vanemate lapsed, sest õppimiskulud on siin ligi 500 krooni kuus.

(järgneb)

TEADAANNE

NSVL Kõrgema Hariduse Ministerium teatab, et on avatud tellimiste vastuvõtmine 1957. aastaks ajakirjale «Kõrgemate Koolide Teataja».

«Kõrgemate Koolide Teataja» ilmub kord kuus ja valgustab NSV Liidu kõrgemate õppeasutuste elu ja tegevust.

Ajakiri sisaldab materjale poliitilise kasvatustöö, õppemetoodilise ja teadusliku uurimistööga seostatud küsimustest. Samal ajal aga leiavad käsitamist ka sellised tööloigud nagu õppejõudude pedagoogilise kaadri ettevalmistamine, aspirantuuri, doktorantuuri jne. Peale selle trükitakse ajakirjas artikleid koduselise pedagoogika ajaloost, bibliograafilisi ülevaateid õppekirjandusest, materjale välismaa kõrgematest koolidest.

Tellimise hind:
aastaks (12 numbrit) — 60 rubla
pooleks aastaks (6 numbrit) — 30 rubla
Meie instituudis võtab ajakirja «Kõrgete Koolide Teataja» tellimisi vastu kaarditeosakonna töötaja sm. Aam.

TOIMETUSE KOLLEGIUM:

V. Garina (toimetaja)
Laksberg, Saarepera, Hallik,
Pikaljova, Annus, Ausmees,
Pallo, Sandrak, Tambet, Semper ja Viljarand.